

“เสรีภาพนำทางประชาชน” ที่มา ความหมาย และอิทธิพล
“*Liberty Leading the People*” Background, Significance, and Influence

จรรยา โกมุทรัตตานนท์ Charoon Komutrattananon*

วันรับบทความ 26 พฤษภาคม 2569 / วันแก้ไขบทความ 23 มิถุนายน 2569 / วันตอบรับบทความ 26 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

เป้าหมายของบทความนี้คือความเข้าใจในคุณค่าสำคัญของภาพเขียน “เสรีภาพนำทางประชาชน” ซึ่งเป็นภาพเขียนที่มีชื่อเสียงระดับโลกชิ้นหนึ่ง ด้วยวิธีการอธิบายและวิเคราะห์แง่มุมสามด้านของภาพเขียนดังนี้ 1) ที่มาของภาพซึ่งหมายถึงประวัติของเออแฌน เดอลาครัวซ์ ศิลปินผู้เขียนภาพ และการปฏิวัติฝรั่งเศส 1830 ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนภาพ 2) ความหมายของภาพที่มาจากทั้งรูปแบบและเนื้อหา การจัดองค์ประกอบภาพแบบสามเหลี่ยมพีรามิด การใช้แนวทางการแสดงอารมณ์ของภาพแบบลัทธิโรแมนติกและการเข้าใจภาพเชิงสัญลักษณ์ และ 3) อิทธิพลของภาพหลังมีการเผยแพร่และจัดแสดง การศึกษาทั้ง 3 ด้านทำให้พบว่าคุณค่าสำคัญของภาพคือความหมายที่ว่า “การรวมพลังลุกขึ้นสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจากผู้ปกครองที่กดขี่” ในเวลาต่อมาความหมายสำคัญนี้ได้ปรากฏในผลงานศิลปะชิ้นสำคัญหลากหลายแขนง ทั้งในระดับสากลและระดับท้องถิ่น

คำสำคัญ: เออแฌน เดอลาครัวซ์, ปฏิวัติฝรั่งเศส 1830, ลัทธิโรแมนติก, สัญลักษณ์นิยม

Abstract

The objective of this article is to promote an understanding of the value of the painting, “*Liberty Leading the People*”, one of the world’s most renowned artworks, through the explanation and analysis of the painting in three perspectives: (1) the historical background of the artwork, the history of the artist Eugène Delacroix, and the French Revolution of 1830, which served as the inspiration for the work.; (2) messages conveyed through both form and content, particularly through its pyramidal composition, the emotional intensity of Romanticism, and its symbolic representation; and (3) the influence of the painting after its exhibition and reception. The examination of these three perspectives reveals that the painting’s most significant value lies in its key message, “collective resistance in the struggle for rights and freedom against

---

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชามนุษยศาสตร์ วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต อีเมล charoon.k@rsu.ac.th

oppressive rulers.” Subsequently, the key message has become an essential element in various forms of artistic works at both international and local levels.

Keywords: Eugène Delacroix, French Revolution of 1830, Romanticism, Symbolism

บทนำ

คนจำนวนมากที่อยู่นอกแวดวงศิลปะ ตั้งคำถามที่น่าสงสัยประการหนึ่งว่า ทำไมภาพเขียนบางภาพจึงมีชื่อเสียงโด่งดัง มีผู้จดจำไปทั่วโลก พิพิธภัณฑสถานระดับชาติหลายแห่งต้องการนำมาจัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานของตน แม้ต้องจ่ายเงินจำนวนมหาศาล คำถามนี้สะท้อนให้เห็นว่าภาพเขียนชิ้นนั้นมีคุณค่าทางศิลปะที่สูงมาก แต่คุณค่าทางศิลปะนี่คืออะไร คำตอบที่ได้ไม่ตายตัว อาจเปลี่ยนแปลงไปตามความเชื่อของสังคมและยุคสมัย ยกตัวอย่าง เช่น ภาพ “โมนาลิซา” (Mona Lisa) ของเลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci) ศิลปินเอกแห่งสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ที่บรรลुरुูปแบบศิลปะแบบเหมือนจริง หรือสะท้อนปรัชญาชีวิต “มนุษยนิยม” อันเป็นแนวทางการดำรงชีวิตในสมัยนั้น หรือภาพ “เกอร์นิกา” (Guernica) ของปาโบล ปิกัสโซ (Pablo Picasso) ศิลปินสเปน ที่สะท้อนถึง “ความสะเทือนใจต่อสงครามกลางเมือง” ในสเปน เขียนด้วยรูปแบบทางศิลปะ “คิวบิสม์” (Cubism) ที่ปิกัสโซคิดค้นขึ้น เหล่านี้คือคุณสมบัติทางศิลปะที่มีคุณค่าดังกล่าว ภาพเขียน “เสรีภาพนำทางประชาชน” เป็นภาพหนึ่งที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ ซึ่งน่าสนใจและน่าศึกษา แต่คุณสมบัติที่ว่านี่คืออะไร มีความเป็นมาและความหมายอย่างไร เราจะศึกษาอย่างละเอียดจากแง่มุม 3 ด้าน ได้แก่ ที่มา-ประวัติและแรงบันดาลใจของจิตรกร ความหมาย-การจัดองค์ประกอบ รูปแบบทางศิลปะ ความหมายของสัญลักษณ์ อิทธิพล-การปรากฏในศิลปะด้านต่าง ๆ อย่างขึ้นชมและการล้อเลียนหลังการเผยแพร่ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 “เสรีภาพนำทางประชาชน” (Liberty Leading the People)

สีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 2.60X3.25 เมตร

จิตรกรผู้เขียนภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน”

เออแดน เดอลาคร์วซ์ (Eugene Delacroix, 1798-1863) ผู้เขียนภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” เป็นจิตรกรชาวฝรั่งเศส เกิดในครอบครัวชนชั้นสูง มารดาคือวิกตัวร์ โอเบน (Victoire Oeben) ผู้สร้างเฟอร์นิเจอร์ให้แก่กษัตริย์และราชสำนักฝรั่งเศส บิดาทางกฎหมายคือชาร์ลส์ เดอลาคร์วซ์ข้าราชการการเมืองตำแหน่งสำคัญคนหนึ่ง ในสมัยนโปเลียน โบนาปาร์ต บิดาทางกฎหมายเสียชีวิตเมื่อเขาอายุ 7 ปี ส่วนมารดาเสียชีวิตเมื่อเขาอายุ 16 ปี

ตลอดชีวิตของเดอลาคร์วซ์ เขาอยู่กับสิ่งแวดล้อมอันวุ่นวายทางการเมืองของฝรั่งเศส ที่มีการปฏิวัติถึง 3 ครั้ง ในปี 1789, ปี 1830 และปี 1848 จึงได้ซึมซับสถานการณ์การเมืองอย่างลึกซึ้ง และกลายเป็นเนื้อหาสำคัญของภาพนี้ ทางด้านศิลปะ เขามีชีวิตอยู่ในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนแปลงจากลัทธินีโอ-คลาสสิก (ค.ศ. 1750-1850) สู่ลัทธิโรแมนติก (ค.ศ. 1800-1850) ตอนแรกเขาเรียนรู้การเขียนภาพแบบนีโอ-คลาสสิก แต่ต่อมา มีโอกาสรู้จักบุคคลสำคัญในแวดวงศิลปะหลายคน รวมทั้งศิลปินที่มีชื่อเสียงจำนวนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเป็นศิลปินของเขา จึงได้เปลี่ยนแนวทางการเขียนภาพ จนกลายเป็นผู้นำคนสำคัญของลัทธิโรแมนติก

เดอลาคร์วซ์ ได้สัมผัสกับงานศิลปะและบุคคลผู้มีอิทธิพลทางศิลปะ ตั้งแต่แรกศึกษาในปี 1815 คือการเข้าเรียนในสถาบันศิลปะของปีแยร์ นาร์ซิสส์ เกรร์เร็ง (Pierre Narcisse Guerin) การได้รู้จักจิตรกรแนวประวัติศาสตร์ อ็องตวน ฌ็อง โกร (Antoine Jean Gros) เขายังได้เยี่ยมชมห้องแสดงภาพ (Salon) ของบารอน ฟร็องซัวส์ เฌราร์ด (Baron François Gérard) จิตรกรผู้สนับสนุนราชวงศ์ และได้รับการสนับสนุนจากนักการเมือง อาดอล์ฟ ทิแยร์ (Adolphe Thiers) ให้เขียนภาพตกแต่งสถาปัตยกรรม เมื่อเติบโตขึ้น เขาได้ศึกษาผลงานศิลปะของผู้มีชื่อเสียงในอดีตหลายคน จึงได้รับอิทธิพลจากวิธีการเขียนและการใช้สีของศิลปินรุ่นก่อน นำมาใช้เขียนภาพในช่วงหลังของเขา เช่น การใช้สีของราฟาเอล (Raphael) ศิลปินยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ การเขียนอย่างมีลีลาและสมบูรณ์จากพอล รูเบนส์ (Paul Rubens) และเรมแบรนต์ (Rembrandt) ศิลปินยุคบาโรก

เดอลาคร์วซ์เริ่มเขียนภาพตามแนวลัทธิโรแมนติกอย่างจริงจัง เมื่อได้รับอิทธิพลมาจากเพื่อนจิตรกรรุ่นพี่ ซึ่งเป็นผู้นำลัทธิโรแมนติกอย่าง เดออดอร์ เฌรีโก (Théodore Géricault) ผลงานสำคัญของเฌรีโกที่มีอิทธิพลแนวคิดโรแมนติกต่อเดอลาคร์วซ์ คือภาพ “เรือแพเมดูซา” (The Raft of the Medusa) นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากศิลปินแนวโรแมนติกที่มีชื่อเสียงในขณะนั้นด้วย เช่น จิตรกรสีน้ำชาวอังกฤษริชาร์ด พาร์คส์ โบนิงตัน (Richard Parkes Bonington) และนักประพันธ์ดนตรีและนักเปียโนอย่างฟร็องซัวส์ โชแปง (François Chopin) นักเขียนนวนิยายอย่าง ฌอร์ฌ ซ็องด์ (George Sand) และวิกตอร์ อูโก (Victor Hugo) ซึ่งกำลังรวมตัวคลุกคลีกันอยู่ในกรุงปารีสขณะนั้น

แนวคิดแบบลัทธิโรแมนติกปรากฏในผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันหลายชิ้นของเดอลาคร์วซ์ ส่วนใหญ่เป็นภาพแสดงความตื่นเต้นและความตาย ความหวาดกลัว และความสิ้นหวัง เช่น ภาพ “เรือของดันเต” (The Barque of Dante) ในปี 1822 ภาพ “การสังหารหมู่ในเกาะชิออส” (The Massacre at Chios) ในปี 1824 และ “ความตายของซาร์ดานาปาลัส” (Death of Sardanapalus) ในปี 1827 แต่ผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดของเขาคือ “เสรีภาพนำทางประชาชน” (Liberty Leading the People) ที่บรรยายภาพการล้มตายและการต่อสู้อย่างกล้าหาญเพื่อเสรีภาพของชาวปารีสในการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. 1830

ภาพที่ 2 เออแดน เดอลาครัวซ์

แรงบันดาลใจในการเขียนภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน”

“เสรีภาพนำทางประชาชน” ได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศส ในช่วงการปฏิวัติ คือ การปฏิวัติฝรั่งเศสเดือนกรกฎาคม 1830 ที่มีผลให้พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 10 (ราชวงศ์บูร์บง) ต้องสละราชสมบัติและลี้ภัยไปต่างประเทศ จึงได้สถาปนาภคสมัยพระองค์ใหม่ คือพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปที่ 1 (ราชวงศ์ออร์เลอองส์) ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากแบบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญมาเป็นราชาธิปไตยเดือนกรกฎาคมที่เน้นชนชั้นกลางเป็นจุดศูนย์กลาง

สาเหตุสำคัญของการปฏิวัติ มาจากการต่อต้านพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 10 ผู้ดำเนินนโยบายที่ทำให้ประชาชนไม่พอใจ พยายามฟื้นฟูสิทธิพิเศษ เสริมสร้างอำนาจของราชอาณาจักร และสกัดความก้าวหน้าของฝ่ายเสรีนิยม โดยออกพระราชบัญญัติเดือนกรกฎาคม ที่จำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชน ยุบสภาผู้แทนราษฎรที่เพิ่งได้รับการเลือกตั้ง ลดจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงมีผู้เข้าร่วมการต่อต้านครั้งนี้หลายกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มเสรีนิยม กลุ่มสนับสนุนภคสมัยภายใต้รัฐธรรมนูญ พรรคที่ปรึกษาชั้นกลาง ทหารผ่านศึก สื่อมวลชน ไปถึงผู้ใช้แรงงานในเมืองที่ต้องค่าครองชีพที่ตีสั้น เศรษฐกิจของฝรั่งเศสช่วงนี้ตกต่ำลง ประชาชนยากจนมาก

การปฏิวัติเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ในวันที่ 27 กรกฎาคม 1830 เมื่อกลุ่มต่อต้านสร้างสิ่งกีดขวางและต่อสู้กับกองทัพ และสามารถยึดอาคารสำคัญได้หลายแห่ง ฆงสามสี่โบกสะบัดเหนือตึกต่าง ๆ พระเจ้าชาร์ลส์ปฏิเสธที่จะยกเลิกคำสั่งพระราชบัญญัติเดือนกรกฎาคมตามคำเรียกร้องของคณะกรรมการฝ่ายค้านของราชวงศ์บูร์บง การปะทะบนท้องถนนทวีความรุนแรงขึ้น และการปฏิวัติจบลงอย่างรวดเร็วในเวลาเพียง 3 วัน (27-29 กรกฎาคม 1830) ประชาชนฝ่ายต่อต้านได้รับชัยชนะ แม้จะมีการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก เรียกช่วงเวลานี้ว่า “3 วัน อันรุ่งโรจน์” (Trois Glorieuses) ทหารของราชวงศ์บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก การปฏิวัตินี้ทำให้มีการเปลี่ยนถ่ายอำนาจจากชนชั้นสูงไปสู่ชนชั้นกลางมากขึ้น ขณะเดียวกัน ได้จุดประกายการเรียกร้องรัฐธรรมนูญไปทั่วทั้งยุโรป (เบลเยียม โปแลนด์ และอิตาลี) จึงจดจำกันในฐานะการปฏิวัติของชนชั้นกลาง การเปิดเสรี และการต่อต้านระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

เดอลาคาร์วัซซ์เขียนภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” เพื่อบันทึกเหตุการณ์ในครั้งนี้ และต้องการให้เป็นอนุสรณ์เพื่อรำลึกถึงการต่อสู้เรียกร้องเสรีภาพของประชาชน อันที่จริง ในระยะแรกเขาไม่ได้เห็นใจกลุ่มต่อต้านมากนัก เพราะทำลายทรัพย์สินและเผากรุงปารีส บ้านเมืองลุกไหม้เป็นกองเพลิง แต่เมื่อเขาเห็นธง 3 สีที่โบกไสวของผู้ต่อต้านรัฐบงคองคองนอร์ท-ตาม จึงเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและร้องตะโกนยกย่องประชาชนผู้ต่อต้าน ไม่มีใครแคลงใจเลยว่าเขาเห็นใจผู้ต่อต้านจริงหรือไม่ เพราะว่าเขาเดินเสียงตายไปบนถนนต่าง ๆ เป็นเวลาหลายวัน เพื่อเป็นพยานต่อการแสดงออกของผู้ต่อต้าน เขาได้เห็นผู้คนบาดเจ็บและเสียชีวิตมากมาย จึงใช้ดินสอเขียนภาพร่าง (Sketch) พวกเขาเหล่านั้น แล้วถ่ายทอดความประทับใจลงในภาพสีน้ำมันอย่างซื่อสัตย์ เดอลาคาร์วัซซ์ไม่ได้เข้าร่วมต่อสู้กับประชาชนชาวปารีส สันนิษฐานว่า อาจเป็นเพราะเขาต้องพึ่งพาการจ้างงานจากราชสำนัก แต่เขาเคยเขียนจดหมายถึงพี่ชาย (21 ตุลาคม 1830) ระบุว่า “แม้ว่าฉันไม่ได้ร่วมต่อสู้เพื่อประเทศของฉัน แต่อย่างน้อยฉันก็ได้วาดภาพเพื่อประเทศของฉัน”

องค์ประกอบของภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน”

เดอลาคาร์วัซซ์บรรยายองค์ประกอบของภาพด้วยรูปร่างคนจำนวนหนึ่งที่กระจัดกระจาย แต่ละคนแสดงอารมณ์ด้วยท่าทางที่แตกต่าง ดูค่อนข้างโกลาหลวุ่นวาย แต่อยู่ภายใต้รูปทรงเรขาคณิตที่มีระเบียบ คือรูปทรงสามเหลี่ยมพีรามิด ทำให้ภาพรวมดูหนักแน่นและมั่นคง ตรงแนวเส้นตรงของสามเหลี่ยมด้านขวาเป็นรูปของหญิงสาวสามัญชนคนหนึ่ง เปลือยอกครึ่งตัว สวมชุดสีเหลืองพริ้วไหวรอบตัว เสื้อสีเหลืองหลุดออกจากบ่า ที่เอวมีเชือกสีแดงผูกไว้หลวม ๆ ใบหน้าหันไปมองมวลชนที่ตามมาด้านหลัง มือขวาชูธงไตรรงค์สามสี แดง-ขาว-น้ำเงิน โบกไสวมุ่งไปข้างหน้าอย่างแข็งแรงแและทรงพลัง มือซ้ายถือปืนคาบศิลาติดดาบปลายปืน ยืนสง่าและแน่วแน่ เธอสวมหมวกพริเจียน โดยมีแสงส่องทางด้านขวาของร่างกาย ทำให้ดูเด่นชัดท่ามกลางชายฉกรรจ์ จุดที่หญิงสาวจับด้ามธงคือจุดยอดของสามเหลี่ยม

เด็กนักเรียน 2 คน เข้าร่วมการต่อสู้ด้วย อยู่ทางซ้ายของภาพหนึ่งคน เบิกตาโต สวมหมวกสีอ่อน ขณะที่เยาวชนอีกคนปรากฏอย่างโดดเด่นกว่า ทางซ้ายมือของหญิงสาว สวมหมวกเบเรต์กำมะหยี่สีดำ สะพายกระเป๋าโรงเรียน (กระเป๋าจารย์ที่ที่มีสัญลักษณ์โรงเรียนปักอยู่) ถือปืนพกทั้งสองมือ กำลังก้าวขาไปข้างหน้าพร้อมชูปืนพกของทหารขึ้นข้างหนึ่ง อ้าปากร้องตะโกน ทั้งหญิงสาวและนักเรียนต่างกำลังก้าวเดินผ่านกองศพไปข้างหน้า ตรงกองศพด้านล่างมีร่างชาย 2 คนนอนต่อกัน เห็นเด่นชัดว่าเป็นฐานพีรามิด ชายด้านซ้ายเปลือยท่อนล่าง อาจถูกทำร้ายมาก่อน แล้วลากออกมาทิ้งกลางถนนเพื่อเป็นตัวอย่ง ส่วนร่างขวาเป็นทหารในกองทัพ เห็นได้จากเสื้อโค้ทสีน้ำเงินและอินทรีธนู นอนเคียงข้างเพื่อนร่วมรบที่เสียชีวิตอยู่ใกล้ๆ

เหนือขึ้นมาจากเด็กหนุ่มทางซ้ายมือ เป็นนักรบที่ถือดาบทหารราบ ลักษณะเป็นคนงานโรงงาน สวมผ้ากันเปื้อนสวมกางเกงกะลาสีเรือ ถัดไปทางซ้ายมือ ชายอีกคนกำลังคุกเข่า สวมหมวกทรงสูงแบบชนชั้นกลางหรือคนเมืองสมัยใหม่ สวมกางเกงทรงหลวม คาดเข็มขัดสักหลาดสีแดงของช่างฝีมือ กำปิ่นล่าสัตว์สองลำกล้องไว้แน่น แบบคนที่ไม่เคยจับอาวุธมาก่อน ตำแหน่งของชายสองคนนี้น่าจะเป็นพื้นที่สามเหลี่ยมด้านซ้ายมือของพีรามิด ด้านหลังของชายหนุ่มทั้งสอง กลางทัศนียภาพอันเลือนราง เป็นกองทัพประชาชนที่กำลังเดินตามมา

ชายบาดเจ็บอีกคนลุกขึ้นยืนเมื่อเห็นหญิงสาวผู้ถือธงสามสี ศีรษะโผล่พ้นคอกผูกปมสวมเสื้อคลุมขาวนาคาดเข็มขัดผ้าสักหลาดสีแดง น่าจะเป็นแรงงานชั่วคราวในปารีส เสื้อแจ็กเก็ตสีน้ำเงิน เข็มขัดสีแดง และเสื้อเชิร์ตสี

ชาวสออดคล้องกับสี่งชาติ ฉากหลังของภาพเป็นหอคอยของอาสนวิหารนอร์ท-ดาม (Notre-Dame de Paris) มีคนโบกธงที่มองเห็นในระยะไกลและหมอกควันสีขาวที่กระจายไปทั่ว

การจัดองค์ประกอบของภาพแบบสามเหลี่ยมพีระมิดดังกล่าวมีนัยสำคัญที่ยอดสามเหลี่ยม เพราะเปรียบเสมือนเป้าหมายสูงสุดของภาพ องค์ประกอบที่เป็นผู้คนในภาพล้วนพุ่งเป้าไปสู่สิ่งนี้ ขณะเดียวกัน ก็ดูคล้ายต้นกำเนิดแสงที่ส่องสว่างลงมายังพื้นล่าง

ภาพที่ 3 พีระมิดในภาพเขียน “เสรีภาพนำทางประชาชน”

รูปแบบทางศิลปะของภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน”

สิ่งสำคัญในภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” คือการถ่ายทอดความเข้าใจโดยใช้รูปแบบทางศิลปะที่เรียกว่าลัทธิโรแมนติก (Romanticism)¹ เพราะนอกจากเดอลาครัวซ์จะเขียนภาพจากเหตุการณ์ร่วมสมัยแล้ว เหตุการณ์นี้ยังเป็นเหตุการณ์ที่มีความตื่นเต้นเร้าใจ องค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพสามารถปลุกเร้าอารมณ์ของผู้ชมได้เป็นอย่างดี ร่างหญิงเปลือยอกที่ยืนเด่นอยู่กลางภาพแสดงตนอย่างทรงพลังในการเป็นผู้นำการต่อสู้ได้อย่างกล้าหาญ มุ่งมั่น และเข้มแข็ง การชูมือโบกธงและแววตาที่มันใจ ถือเป็นการแสดงออกที่รุนแรงและสุดขีดตามแนวความเชื่อลัทธิโรแมนติก เยาวชนด้านขวามือของหญิงสาว คนที่ชูมือถือปืนนำหน้าพร้อมต่อสู้ มีใบหน้าที่แสดงความโกรธแค้นและฮึกเหิม ใบหน้าท่าทางของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มคนอื่น ๆ ในภาพล้วนปรากฏในลักษณะเช่นเดียวกัน ส่วนกองเพลิง หมอกควัน และซากศพ แสดงออกถึงความรู้สึกตื่นเต้น

¹ลัทธิโรแมนติก (Romanticism) เป็นแนวคิดทางศิลปะในคริสต์ศตวรรษที่ 19 มีความเชื่อขัดแย้งกับลัทธินีโอ-คลาสสิกซึ่งร่วมสมัยเดียวกัน ขณะที่นีโอ-คลาสสิกเน้นความมีเหตุผล ความมีระเบียบแบบแผน ความสมสัดส่วนทางคณิตศาสตร์ นีโอ-คลาสสิกเหมือนความเชื่อของยุคคลาสสิกหรือกรีกโบราณ เขียนเรื่องราวในอดีตและยกย่องวีรบุรุษในอดีต แต่ลัทธิโรแมนติกกลับเน้นเรื่องราวของการแสดงออกทางอารมณ์ที่เกินจริง ตื่นเต้น น่ากลัว และจินตนาการ เน้นความเป็นปัจเจกและความเป็นส่วนตัว เนื้อหาเรื่องราวในศิลปะโรแมนติก ร่วมสมัย ความเพ้อฝันของเทพนิยาย ความชื่นชมในธรรมชาติ อารมณ์เหนือเหตุผล ประสาทสัมผัสเหนือสติปัญญา

ภาพเขียน “*เสรีภาพนำทางประชาชน*” ยังมีองค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์จำนวนหนึ่ง การทำความเข้าใจภาพจำเป็นต้องเข้าใจสัญลักษณ์เหล่านี้ โดยใช้การตีความตามแนว “*ทฤษฎีสัญวิทยา*” (Semiotics)² องค์ประกอบในตัวหนังสือที่เปลี่ยออก เกือบทั้งหมดล้วนเป็นสัญลักษณ์ของเสรีภาพ จึงทำให้นักได้ว่าเสรีภาพ คือความหมายสำคัญของภาพนี้ ร่างของเธอชวนให้นึกถึงประติมากรรมวีรสตรีของกรีกในอดีต อย่างไรก็ตามที่เทพีแห่งชัยชนะ-*เทพีซาโมเทรซ* (Samothrace)³ หรือในอีกด้านหนึ่งเธอคือเทพีเสรีภาพที่เป็นสัญลักษณ์ของฝรั่งเศสและสาธารณรัฐฝรั่งเศส นามว่า*มารีแอนน์* (Marianne)⁴ บุคคลที่ถูกสมมุติขึ้นให้เป็นสัญลักษณ์ของเสรีภาพและการเปลี่ยออกของหญิงสาว ยังเป็นความตั้งใจของเดอลาคาร์วัซท์ที่เขียนให้เป็นสัญลักษณ์ของเสรีภาพและการปฏิวัติในรูปแบบที่กล้าหาญและทรงพลัง ทั้งยังแสดงถึงการเคารพต่อศิลปะสมัยกรีกที่มักแกะสลักหรือวาดภาพเทพีที่มีลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้ ยังหมายถึงการปฏิเสธบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมที่สังคมขณะนั้นคาดหวัง เป็นการเรียกร้องความเท่าเทียมของสตรีเพศเพื่อท้าทายบรรทัดฐานแบบราชาธิปไตย *หมวกฟรีเจียน* (Phrygian cap)⁵ ที่เธอสวมใส่ก็เป็นสัญลักษณ์ของหมวกแห่งเสรีภาพ ที่ได้รับความนิยมในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส (1787-1789) เช่นกัน *ธงไตรรงค์* ที่เธอโบกก็คือสัญลักษณ์ของชาติฝรั่งเศสในปัจจุบัน บางสีหมายถึงเสรีภาพเช่นกัน (สีน้ำเงินหมายถึงเสรีภาพ สีขาวหมายถึงเสมอภาค และสีแดงหมายถึงภราดรภาพ) จุดที่มีมือจับด้ามธง หมายถึงเป้าหมายที่มวลชนต้องไปให้ถึง ซึ่งก็หมายถึง

² **ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiotics)** คือ การศึกษาว่าด้วยสัญลักษณ์ (Sign) และกระบวนการสร้างความหมายในสังคม เป็นทฤษฎีของนักภาษาศาสตร์และสัญศาสตร์ แฟร์ดีน็องต์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) ที่เชื่อว่าสัญลักษณ์ประกอบด้วยโครงสร้างสองส่วนที่แยกออกจากกันไม่ได้ คือ 1) รูปสัญลักษณ์ (Signifier) ได้แก่ รูป ภาพ หรืออักษรที่สัมผัสได้ 2) ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified) ได้แก่ มโนทัศน์ ภาพในใจ หรือความคิดที่เรานึกถึง เมื่อได้ยินหรือเห็นสัญลักษณ์นั้น มีหลักการสำคัญดังนี้ 1) สัมพันธ์แบบสมมุติ ความหมายเกิดจากการสมมุติและการตกลงร่วมกันของคนในสังคม ไม่มีเหตุผลทางธรรมชาติ 2) ความหมายเกิดจากการตีความ สิ่งหนึ่งมีความหมายเพราะไม่ใช่อีกสิ่งหนึ่ง 3) ความหมายภาษาในฐานะระบบ กฎเกณฑ์ภาษาที่ใช้ในสังคม สัญลักษณ์ในภาพ “*เสรีภาพนำทางประชาชน*” มีความหมายตามหลักการความสัมพันธ์แบบสมมุติ นั่นคือ หญิงเปลี่ยออกกลางภาพคือรูปสัญลักษณ์เสรีภาพ อุดมการณ์แห่งการปฏิวัติคือความหมายของสัญลักษณ์ ความหมายนี้เกิดจากการสมมุติและตกลงร่วมกันของคนในสังคม

³ **เทพีซาโมเทรซ (Winged Victory of Samothrace)** หรือเทพีแห่งชัยชนะ เป็นประติมากรรมหินอ่อนอันเลื่องชื่อในสมัยกรีก (200-100 ปีก่อนคริสตกาล) ค้นพบที่เกาะซาโมเทรซในปี 1863 รูปเทพีมีปีกยื่นบนหัวเรือ เป็นสัญลักษณ์ของชัยชนะอันทรงพลัง แม้จะมีลักษณะไม่สมบูรณ์เพราะไร้ศีรษะไร้แขน แต่กางปีกงดงาม มีเสื้อผ้าส่วนพลั่วไหลตามแรงลม (ภาพที่ 15)

⁴ **มารีแอนน์ (Marianne)** บุคคลสมมุติหรือที่จินตนาการขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติฝรั่งเศส มีลักษณะเป็นสตรี ตัวแทนเสรีภาพที่นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและปรากฏในสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น เป็นรูปปั้นตามศาลากลางหรือศาลยุติธรรม อย่างรูปปั้นบรอนซ์ที่ชื่อ “ชัยชนะแห่งสาธารณรัฐ” ที่กลาง ปลาย เดอ ลา นาซียง (Place de la Nation) ในกรุงปารีส และปลาย เดอ ลา เรปูบลิก (Place de la République) นอกจากนั้น เธอยังปรากฏบนโลโก้ของรัฐบาล บนเหรียญเงินยูโรของฝรั่งเศส เธอเป็นสัญลักษณ์การต่อต้านระบอบกษัตริย์ ปกป้องเสรีภาพ ต่อต้านการกดขี่ทุกรูปแบบ และปรากฏในภาพเขียน*เสรีภาพนำทางประชาชน* ของเดอลาคาร์วัซท์

⁵ **หมวกฟรีเจียน (Phrygian cap)** เป็นหมวกทรงกรวยทำมาจากผ้าสักหลาดหรือผ้าขนสัตว์เนื้อนุ่ม สวมใส่กระชับศีรษะ กำเนิดที่ฟรีเจีย-แคว้นโบราณในคาบสมุทรอนาโตเลีย ปรากฏในศิลปะกรีกโบราณ เป็นเครื่องประดับศีรษะที่นิยมสวมใส่ทั้งชาวฟรีเจียน อนาโตเลียและชนชาติในตะวันออก หมวกฟรีเจียนกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งอิสรภาพในช่วงการปฏิวัติฝรั่งเศส กลุ่มปฏิวัตินานนามหมวกว่า “หมวกแดงแห่งอิสรภาพ” จึงเกี่ยวข้องกับเสรีภาพอันเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติมาจนถึงปัจจุบัน (ภาพที่ 16)

เสรีภาพเช่นกัน ส่วนปืนที่อยู่ในมือซ้ายของเธอก็เป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้เรียกร้องเสรีภาพด้วยกำลังและความรุนแรง เดอลาครัวซีใช้สีทั้งสามนี้อย่างกระจัดกระจายไปทั่วภาพ นอกจากเป็นสีธงชาติแล้ว ยังเป็นสีเสื้อผ้า รวมทั้งสีที่แทรกอยู่ในหมอกควันด้านหลังอีกด้วย

บุคคลอื่น ๆ ในภาพล้วนเป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นที่หลากหลาย เยาวชนด้านขวามือของหญิงสาวที่ ชูมือถือปืนนำหน้าเป็นสัญลักษณ์ของเยาวชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นการเสียสละเพื่ออุดมการณ์อันสูงส่ง หมวกเบเรต์ดำกะพ้อที่สวมเป็นสัญลักษณ์ของการกบฏ นักรบถือดาบซ้ายมือภาพใส่ผ้ากันเปื้อนและสวมกางเกงกะลาสีเรือเป็นสัญลักษณ์ของแรงงานจากโรงงาน ชายสวมหมวกทรงสูงเป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นกลาง คนเมือง หรือ ศิลปิน ชายบาดเจ็บที่กำลังลุกขึ้นเป็นสัญลักษณ์แทนแรงงานชั่วคราวในปารีส สังเกตได้จากการแต่งตัว นอกจากนี้ ยังมีสัญลักษณ์อื่นอีก เช่น หอคอยอาสนวิหารนอร์-ตามคือสัญลักษณ์ของกรุงปารีส กองซากศพที่หญิงสาวและเด็กชายเดินผ่านคือสัญลักษณ์ของสิ่งที่ต้องสูญเสียไป เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพ

ภาพเขียนนี้จัดเป็นภาพเขียนที่เป็นได้ทั้งแบบเหมือนจริงและแบบจินตนาการ ที่เป็นแบบเหมือนจริงเพราะเรื่องในภาพ คือ การปฏิวัติฝรั่งเศส 1830 เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง บุคคลในภาพถูกเขียนให้เหมือนบุคคลที่มีชีวิตจริงโดยทั่วไป หากถือเป็นภาพแบบจินตนาการก็เพราะบางคนในภาพคือการจินตนาการหรือสมมุติขึ้น เช่น หญิงสาวเปลือยอก เป็นบุคคลที่ไม่มีอยู่จริง เป็นหญิงในอุดมคติ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นตัวแทนของเสรีภาพ

เมื่อมองภาพรวมทั้งหมดของ “เสรีภาพนำทางประชาชน” กล่าวได้ว่า เป็นภาพที่มีองค์ประกอบอันหลากหลายและมีความหมายเฉพาะตัว รวมกันอย่างสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียว จนกลายเป็นความหมายสำคัญ เช่นเดียวกับข้อความที่เกิดจากเรียงร้อยถ้อยคำต่าง ๆ จนมีความหมายสำคัญ องค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ องค์ประกอบทางศิลปะ - สามเหลี่ยมพีรามิด อารมณ์ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา จากท่าทางและแววตา - ความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ความกล้าหาญ ความฮึกเหิม ความเสียสละ สัญลักษณ์ต่าง ๆ - สัญลักษณ์ของเสรีภาพ สัญลักษณ์ของการต่อสู้ สัญลักษณ์ของชนชั้นนักเรียน ชนชั้นกลาง ชนชั้นแรงงาน เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้ว ความหมายที่ปรากฏจากภาพ คือ “การรวมพลังลุกขึ้นต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจากผู้ปกครองที่กดขี่” ความหมายนี้ทำให้ภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” กลายเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องมือสำคัญในการปลุกเร้าการต่อสู้ทางสังคมและการเมืองหลายเหตุการณ์ ทั้งในระดับสากลและระดับท้องถิ่นในเวลาต่อมา

ภาพที่ 4 “การต่อสู้หน้าศาลาว่าการ เมื่อ 28 กรกฎาคม 1830” ผลงานของฌอง วิกตอร์ ชเน็ตซ์ (Jean Victor Schnetz)

ภาพนี้บรรยายเหตุการณ์วันที่ 2 ของการต่อต้าน ชาวปารีสช่วยกันสร้างสิ่งกีดขวาง และเข้ายึดศาลาว่าการ เน้นความสะเทือนใจที่มีต่อการตายอย่างมีเกียรติของวีรบุรุษหนุ่มบนสิ่งกีดขวาง นักเรียนหนุ่มคนหนึ่งปีนข้ามสิ่งกีดขวาง มือด้านซ้ายชูปืนที่ติดดาบปลายปืนขึ้น ส่วนมือขวาโอบกอดหน้าอกหนุ่มแรงงานที่กำลังจะเสียชีวิตทั้ง ๆ ที่มีมือด้านซ้ายชูธงไตรรงค์ ผู้ชมผู้ต่อต้านอยู่ล้อมรอบนักเรียนหนุ่ม เด็กชายทางด้านซ้ายกำลังแบกกระสุนข้ามสิ่งกีดขวาง ภาพนี้อาจไม่ทำให้เกิดความปลุกเร้าเหมือนภาพ *เสรีภาพนำทางประชาชน* เพราะดูเหมือนว่า เหตุการณ์สงบนิ่งและวุ่นวายน้อยกว่า

การจัดแสดงภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน”

เดอลาครัวใช้เวลา 3 เดือน เพื่อเขียนภาพนี้ ต่อมา ในปี 1831 รัฐบาลได้ซื้อภาพเขียนนี้ในราคา 3,000 ฟรังก์ โดยตั้งใจนำไปประดับในห้องพระที่นั่งโอรน (Throne Room) ของพระราชวังลักเซมเบิร์ก ซึ่งขณะนั้นเป็นพิพิธภัณฑสถานศิลปะร่วมสมัย เพื่อระลึกถึงพระเจ้าหลุยส์-ฟิลิป กษัตริย์ที่เป็นพลเมือง (Citizen king) ผู้เป็นกษัตริย์ของประชาชน ที่ก้าวขึ้นสู่อำนาจได้เพราะการปฏิวัติเดือนกรกฎาคม แต่กลับจัดแสดงได้เพียง 2-3 เดือนเท่านั้น เนื่องจากมีลักษณะของการปฏิวัติและปลุกกระตือรือร้นมากเกินไป หลังจากนั้น จัดเก็บไว้ในห้องเก็บของ ในสมัยสาธารณรัฐที่สอง (ค.ศ. 1848-1852) ที่ สถาปนาขึ้นหลังการปฏิวัติปี 1848 ได้นำภาพมาจัดแสดงในช่วงสั้น ๆ เมื่อจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (หลุยส์-นโปเลียน โบนาปาร์ต) สถาปนาจักรวรรดิฝรั่งเศสที่ 2 (ค.ศ. 1852-1870) ได้จัดแสดงภาพดังกล่าวในศิลปะซาลง ค.ศ. 1855 จักรวรรดิฝรั่งเศสมีความมั่งคั่ง จึงได้ปรับปรุงกรุงปารีสอย่างยิ่งใหญ่และงดงาม แต่เมื่อจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 รบแพ้สงครามกับปรัสเซียในปี 1870 ทำให้จักรวรรดิฝรั่งเศสที่ 2 ล่มสลาย นำไปสู่การจัดตั้งสาธารณรัฐที่ 3 (ค.ศ. 1870-1940) ที่ปกครองอย่างยาวนาน รัฐบาลของสาธารณรัฐที่ 3 ได้ซื้อภาพเขียนนี้มาในปี 1874 และเป็นส่วนหนึ่งในสิ่งของสะสมของพิพิธภัณฑสถานลูฟวร์ในกรุงปารีส

ในวาระครบรอบ 200 ปีแห่งการประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกาในปี 1976 รัฐบาลฝรั่งเศสร่วมเฉลิมฉลองวาระสำคัญ โดยจัดส่งภาพเขียนจำนวนมาก รวมทั้ง “เสรีภาพนำทางประชาชน” ไปจัดนิทรรศการ “ภาพเขียนฝรั่งเศส 1774-1830: สมัยแห่งการปฏิวัติ” ในช่วงปี 1974-1975 ณ พิพิธภัณฑสถานศิลปะเมโทรโพลิทันมหานครนิวยอร์กและสถาบันศิลปะที่เมืองดีทรอยต์ เพื่อเป็นของขวัญให้แก่ประชาชนสหรัฐ ต่อมา มีการสร้างพิพิธภัณฑสถานลูฟวร์แห่งใหม่ที่เมืองลียง (Lens) ทางตอนเหนือของฝรั่งเศส เรียกว่า พิพิธภัณฑสถานลูฟวร์-ลียง จึงย้ายของสะสมบางส่วนจากกรุงปารีสไปจัดแสดงในปี 2012 “เสรีภาพนำทางประชาชน” เป็นส่วนหนึ่งของผลงานสะสมชิ้นเอกชุดแรกที่ย้ายไปจัดแสดงด้วย แต่เกิดเหตุไม่คาดฝัน เมื่อหญิงสาวอายุ 28 ปี คนหนึ่งเขียนตัวอักษร “AE911” บนภาพวาด จึงถูกจับกุมโดยทันที แม้จะโชคดีที่สามารถลบข้อความออกได้โดยง่ายและนำภาพกลับมาแสดงได้ในวันรุ่งขึ้น แต่ในปี 2023 เจ้าหน้าที่ค้นพบว่า สีสันสไตน์นั้นมีชั้นเคลือบเงาสีเหลืองและฝุ่นละอองหลายชนิดบดบังอยู่ จึงนำไปบูรณะและนำกลับมาจัดแสดงอีกครั้งในเดือนเมษายนปี 2024 ในปัจจุบันภาพเขียนนี้จัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานลูฟวร์ กรุงปารีส ฝรั่งเศส

ภาพที่ 5 “เสรีภาพนำทางประชาชน” จัดแสดงในพิพิธภัณฑลัฟัวร์ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

อิทธิพลของ “เสรีภาพนำทางประชาชน”

“เสรีภาพนำทางประชาชน” ยังมีอิทธิพลต่อการสร้างผลงานศิลปะด้านต่าง ๆ ของศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศฝรั่งเศสและนอกประเทศ ในนวนิยายเรื่อง “เหยื่ออธรรม” (Les Misérables) ของวิกตอร์ อูโก นักเขียนชื่อดังชาวฝรั่งเศสในปี 1862 กล่าวถึงเหตุการณ์กบฏเดือนมิถุนายน 1832 โดยมีตัวละครชื่อ กาฟรอส (Gavroche) ได้รับแรงบัลดาลใจจากเยาวชนถือปืนพกเดินข้ามศพในภาพนี้ ภาพเขียนชื่อ “บนเส้นทางปฏิวัติ” (On the Path to Revolution) ผลงานของเซกิ ฟาอิก อีแซร์ (Zeki Faik Izer) จิตรกรตุรกี เมื่อปี 1933 จัดแสดงในงานครบรอบ 10 ปีแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐตุรกี มีภาพผู้หญิงในการปฏิวัติตุรกี เป็นสัญลักษณ์แบบเดียวกับมารีแอน ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานของเดอลาคร์วซ์ ประติมากรรม “เทพีเสรีภาพ” (Statue of Liberty) รูปเทพีกรีกยืนชูคบเพลิง ในมหานครนิวยอร์ก เป็นของขวัญที่ฝรั่งเศสมอบให้แก่สหรัฐอเมริกาในวาระ 100 ปีแห่งการประกาศอิสรภาพ ค.ศ. 1886 เฟรเดริก โอกูสต์ บาร์โธลดี (Frédéric Auguste Bartholdi) ประติมากรผู้ออกแบบ ยอมรับว่า ได้รับแรงบันดาลใจจาก “เสรีภาพนำทางประชาชน” ของเดอลาคร์วซ์ ภาพของเดอลาคร์วซ์ และ “เสรีภาพนำทางประชาชน” ปรากฏอยู่ในธนบัตร 100 ฟรังก์ของฝรั่งเศส ตั้งแต่ ค.ศ. 1978 -1995 ภาพเขียนนี้มีอิทธิพลต่อผลงานดนตรีคลาสสิก ด้วย คือ ซิมโฟนีหมายเลข 6 ชื่อ “after Delacroix” ของจอร์จ แอนไธล์ (George Antheil) ขณะเดียวกัน หน้าปกเทปของวงดนตรีร็อก โคลด์เพลย์ (Coldplay) ของอังกฤษ ใน ค.ศ. 2008 ปรากฏภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” ที่มีชื่ออัลบั้ม Viva La Vida สีขาว พาดทับไว้ หมายถึง ความตายและเพื่อนของเขาทั้งหมด (Dead and All His Friend)

ภาพที่ 6 “บนเส้นทางการปฏิวัติ”

ภาพที่ 7 ปกเทป อัลบั้ม Viva La Vida

ภาพที่ 8 “เทพีเสรีภาพ” (Statue of Liberty)

ภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” ยังมีอิทธิพลต่อความคิดของเยาวชนในหลายประเทศ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในบางประเทศ มีการเขียนภาพดัดแปลงและการ์ตูนล้อเลียนภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” อย่างกว้างขวาง ด้วยเป้าหมายที่หลากหลายแตกต่างกัน เพื่อทำเกม เพื่อการค้า เพื่อการประกวด เพื่อสิทธิเด็ก หรือเพื่อเสียดสีเจ้าหน้าที่และเรียกร้องสิทธิบางอย่าง

ภาพที่ 9 ภาพวาดสำหรับเกม VR “The Pirate’s Golden”

ภาพที่ 10 ภาพ “independent as fuck” ของกลุ่ม BBA (Black Boy Awesome) กลุ่มคนที่ก่อตั้งมาเพื่อตอบโต้การปราบปรามดนตรีฮิปฮอป ในเมืองพอร์ตแลนด์ รัฐออริกอน สหรัฐอเมริกา ซึ่งตำรวจมักยุติการแสดงดนตรีของพวกเขาเป็นประจำ

ภาพที่ 11 ภาพ “สิทธิเด็กเดี่ยวนี่” ภาพเรียกร้องสิทธิการดูแลเด็ก การศึกษา อาหาร การคุ้มครองจากเหยื่อสงครามในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยศิลปินชาวอิสราเอล อาวี แคทซ์ (Avi Katz) จากองค์กรการทุนเพื่อสันติภาพ

ภาพที่ 12 ศิลปะดิจิทัล ฝีมือ เฮิร์บ (Hurb) ศิลปินชาวฝรั่งเศส เลียนแบบภาพ “เสรีภาพนำทางประชาชน” โดยปรับเปลี่ยนบุคคลในภาพเขียน จากคนรุ่นเก่า เป็นคนรุ่นใหม่ สีสดใส ขอบคมชัด เป็นศิลปะเชิงธุรกิจ เขียนปี 2023

ภาพที่ 13 “เสือกักเหลือง” เป็นจิตรกรรมฝาผนังของ PBOY - ปาสกาล บัวยาร์ (Pascal Boyart) ศิลปินช่างถนนชาวฝรั่งเศส กรุงปารีส เขต 19 กลุ่มขบวนการเสือกักเหลือง เป็นขบวนการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง แต่ต้องการเรียกร้องชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ภาพนี้เขาได้นำอิทธิพลที่มีชื่อเสียงที่สุดในโลก “เสรีภาพนำทางประชาชน” มาปรับเข้ากับการเรียกร้องของเขาในปัจจุบัน

ภาพที่ 14 ภาพเลียนแบบ “เสรีภาพนำทางประชาชน” โดยเปลี่ยนแปลงเทคนิคจากสีน้ำมันเป็นสีน้ำโดยแจน บาจทลิก (Jan Bajtlik) ศิลปินสีน้ำและนักออกแบบกราฟิกชาวโปแลนด์ เขียนในปี 2023

หลังจากที่ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มา ความหมาย และอิทธิพลของภาพเขียน “เสรีภาพนำทางประชาชน” จนเข้าใจสาระสำคัญและคุณค่าทางศิลปะของภาพที่ว่า “การรวมพลังลุกขึ้นต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพจากผู้ปกครองที่กดขี่” ได้มากขึ้น เนื่องจากการปฏิวัติฝรั่งเศส 1830 เป็นเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองของฝรั่งเศส ที่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปเป็นระบอบสาธารณรัฐ เมื่อกษัตริย์ใช้การปกครองที่ทรยศเสรีภาพของประชาชน จึงเกิดการต่อต้านจากประชาชนผู้ต้องการเสรีภาพ จนมีการต่อสู้อย่างรุนแรง และเกิดการสูญเสียจำนวนมาก เดอลาคร์วัซ-จิตรกรผู้เขียนภาพมีชีวิตร่วมสมัยกับเหตุการณ์ในครั้งนี้ รู้สึกสะเทือนใจต่อการสูญเสียที่เกิดขึ้น แต่ชื่นชมความกล้าหาญของผู้ต่อต้าน จึงถ่ายทอดความรู้สึกลงบนภาพเขียน ด้วยรูปแบบทางศิลปะที่เขากำลังชื่นชม คือรูปแบบที่เน้นการแสดงออกทางอารมณ์เกินจริง ซึ่งเรียกว่า ลัทธิโรแมนติก อันเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เขียนภาพ เป็นลัทธิที่เดอลาคร์วัซกำลังบุกเบิกร่วมกับศิลปินคนอื่น และเป็นที่ยอมรับในเวลาต่อมา โดยใช้สัญลักษณ์มากมายเพื่อความเข้าใจในความหมายของภาพเขียน

เดอลาคร์วัซประสบความสำเร็จอย่างมากจากผลงานชิ้นนี้ เมื่อมีการเผยแพร่มากขึ้น ผู้คนเริ่มจดจำและกล่าวถึงผลงานนี้มากขึ้น เพราะการเรียกร้องเสรีภาพไม่ใช่ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเฉพาะกับชาวฝรั่งเศสเท่านั้น แต่เป็นความรู้สึกสากลที่มีร่วมอยู่ในมนุษย์ ทุกชาติทุกภาษา ทุกเพศทุกวัย และในทุกยุคทุกสมัย ดังที่วอลแตร์ (Voltaire, ค.ศ. 1694-1778) นักปรัชญา นักคิด นักเขียนชาวฝรั่งเศส ผู้มีอิทธิพลต่อการปฏิวัติฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก มีความเชื่อว่า **มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับเสรีภาพ** ฉะนั้น ไม่ว่าจะ เป็นเมื่อใด ยุคสมัยใด หรือสังคมใดหากเกิดความรู้สึก

ว่า ถูกกดขี่จนถึงจุดที่รับไม่ได้ ภาพเขียนนี้จึงเป็นตัวแทนความรู้สึกนั้น หรือเป็นตัวอย่างเพื่อช่วยให้เกิดการเรียกร้อง การปลดปล่อยเห็นได้จากตัวอย่างการปฏิวัติของตุรกีบางครั้งผ่านงานศิลปะระดับนานาชาติที่ปรากฏอยู่ใน “วรรณกรรมคลาสสิก” *เหยื่อธรรม*” หรือประติมากรรมคลาสสิก “เทพีเสรีภาพ” ในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นที่รู้จักทั่วโลก ตลอดจนภาพวาดระดับท้องถิ่น ดังตัวอย่างบางส่วนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ภาพที่ 15 “เทพีซาโมทรราช” (Winged Victory of Samothrace) หรือเทพีไนกี้แห่งซาโมเทรซ

ภาพที่ 16 “หมวกฟรีเจียน” (Phrygian cap)

References

- Artmajeur. (n.d.) **Liberty Leading the People**. Retrieved April 15, 2026, from <https://www.artmajeur.com/horb/en/artworks/17744521/la-liberte-guidant-le-peuple-2k23>
- Bajtlík, Jan. (2022). **Liberty Leading the People**. Retrieved March 25, 2026 from <https://janbajtlík.com/works/skechtes-from-the-museums/liberty-leading-the-people.html?source=7>
- Boyart, Pascal. (2019, September). **Liberty Leading the People**. Retrieved March 15, 2026 from <https://www.pboy-art.com/product-page/liberty-leading-the-people-2019>
- Chen, Shuai. **Liberty Leading the People**. Retrieved April 26, 2026 from <https://chenshuai.artstation.com/projects/LyVY0>
- Editor. (2019, October 3). **Les Droits de l'enfant, C'est Maintenant! (Child Rights, now!)** Retrieved March 25, 2026. from <https://www.cartooningforpeace.org/en/editos/les-droits-de-lenfant-cest-maintenant-child-rights-now/>
- Eugene Delacroix**. Retrieved March 25, 2026. from https://en.wikipedia.org/wiki/Eugène_Delacroix
- Felon, Ellie. (2015, September 8). **Le Révolutionnaire, Kenneth Masters** Retrieved March 25, 2026. from <https://blackboyawesome.com/blog/2016/2/10/le-rvolutionnaire-kenneth-masters>
- Huyghe, Rene (2026, March). **Eugene-Delacroix**. Retrieved April 18, 2026 from <https://www.britannica.com/biography/Eugene-Delacroix>
- July Revolution**. (n.d.). Retrieved March 15, 2026 from https://en.wikipedia.org/wiki/July_Revolution/
- Khazaie, Davood. (n.d.). **Liberty Leading the People**. Retrieved March 15, 2026, from <https://globalartmagazine.com/en/liberty-leading-the-people>
- Liberty Leading the People**, (n.d.). Retrieved March 15, 2026 from https://en.wikipedia.org/wiki/Liberty_Leading_the_People
- Ostberg, Rene (2026, March 17). **Romanticism**. Retrieved March 15, 2026 from <https://www.britannica.com/art/Romanticism>
- Rasmi, Warindhorn (n.d.). **Eugène Delacroix**. Retrieved March 30, 2026, from https://pubhtml5.com/yunn/dxcu/Eugène_Delacroix/

- Witek, Dominic. (2022, February 11). **Art analysis liberty leading the people by eugene-delacroix**. Retrieved March 15, 2026, from <https://blog.artsper.com/en/a-closer-look/art-analysis-liberty-leading-the-people-by-eugene-delacroix/>
- Zelazko, Alicia (2024, October 8). **Liberty Leading the People**. Retrieved April 15, 2026, from <https://www.britannica.com/topic/Liberty-Leading-the-People>